

LES GODVERDOMSE DAGEN OP EEN GODVERDOMSE BOL – LEERPLAN

ALGEMEEN:

p.8

2.3 Literatuur

In onze leerplannen is literatuur telkens als een aparte component beschouwd, meer dan een vorm van leesvaardigheid. Na de aanloop tot literair lezen in de eerste en tekstervarend en tekstbestuderend lezen in de tweede graad, streven we in de derde graad naar literaire competentie. Een doelstelling die niet haalbaar is in alle studierichtingen. De minst sterke richtingen houden het bij lezen op een tekstervarende manier.

Opmerking

In dit leerplan worden de drie componenten afzonderlijk voorgesteld. Elke component bestaat uit: concept, beginsituatie, leerdoelen, leerinhouden, aanpak, evaluatie en verder lezen. Het zou de indruk kunnen wekken dat het om aparte entiteiten gaat. Toch is het ordewoord in het leerplan integratie: we betrekken de drie componenten op elkaar, bv. we integreren vaardigheden onderling, vaardigheden met taalbeschouwing en literatuur.

LESONDERDEEL: ZAKELIJK LEZEN

2 INTERNETOPDRACHT - ZOEKEND LEZEN

3 FRAGMENT WIKIPEDIA

LEERPLAN:

p.20-22

1.4.2 Schriftelijke vaardigheden

1.4.2.1 Lezen

Tekstsoorten

- op beoordelend niveau

14 De leerlingen kunnen volgende tekstsoorten voor een onbekend publiek lezen:

(ET aso/kso/tso 14)

- *niet-fictionele teksten*

– **informatieve teksten, inclusief informatiebronnen:** zoals: schema's en tabellen, catalogi, verslagen,

hyperteksten en uiteenzettingen;

– *niet-specialistische of toegankelijke wetenschappelijke teksten;*

– *persuasieve teksten: zoals een opiniestuk, een betoog;*

– *activerende teksten: zoals reclameteksten en advertenties, instructies en voorschriften;*

– *diverterende: zoals column, cursiefje, reisverslag, persiflage en parodie.*

- *fictionele teksten.* (Zie onder literatuur)

Strategieën

15 De leerlingen kunnen verschillende strategieën aanwenden om aan onbekende woorden betekenis toe te kennen. Het gaat om het gebruiken van: de context; de eigen voorkennis; de principes van woordvorming

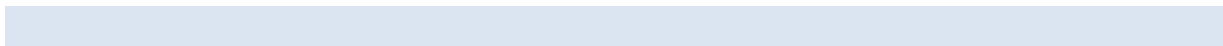
(afleiding, samenstelling, kennis van vreemde talen); het woordenboek. (ET aso/kso/tso 15)

16 Bij de planning, uitvoering van en bij de reflectie over hun taken kunnen de leerlingen:

- **hun eigen leesdoel(en) bepalen;**
- het (de) tekstdoel(en) vaststellen;
- de tekstsoort bepalen;
- **hun voorkennis inzetten;**
- functie van beeld en opmaak in een tekst herkennen;
- inhoudelijke en functionele relaties tussen tekstonderdelen vaststellen;
- de structuur van een tekst aanduiden;
- **onderwerp en hoofdgedachten aanduiden en parafraseren om tekstbegrip te bevorderen;**
- **gelezen teksten kort samenvatten;**
- feiten en meningen onderscheiden;
- argumenten in een tekst op hun waarde en relevantie beoordelen;
- **info selecteren en gebruiken met behulp van verschillende informatiekkanalen.**
- structurend, **kritisch multimediaal lezen**, deelnemen aan discussiefora.

17 De leerlingen kunnen een leesstrategie kiezen naar gelang van hun leesdoel en tekstsoort, en ze toepassen

(oriënterend, **zoekend**, globaal en intensief). (ET aso/kso/tso 17).

LITERATUUR

LEERPLAN

p.6

1.2 Taal en tekst als toegang

Welke kennis, vaardigheden en attitudes we onze leerlingen ook willen bijbrengen, altijd staat taal, al dan niet in tekst voorop.

- In de vaardigheden werken we aan taal bij luisteren, lezen, spreken en schrijven al dan niet vanuit teksten.

<...>

- Ook in literatuur houden we dat principe aan: geen kennis vanuit theoretische overzichten, maar door vanuit de leesbeleving te spreken over de literaire tekst. Door dit spreken over de leesbeleving komen we tot inzichten in literaire begrippen, niet andersom.

p.43-44

3.3 Doelen

3.3.1 *Leerlingen zijn vaardig en bereid om literaire teksten te lezen*

Betekenisgeving

Tussen de auteur en de lezer van literatuur staat de literaire tekst. De auteur probeert de lezer mee te tronen in zijn wereld, in zijn tekst en in de context van zijn tekst. De lezer bepaalt echter in belangrijke mate hoe de wereld van de auteur en zijn tekst eruit zien. Hij kent immers betekenis toe aan de tekst die hij leest. Die betekenisgeving moet zeker in de derde graad onderbouwd worden. Literair lezen is leren teksten interpreteren en daarin groeien. (ET ASO 23)

Esthetische vorming

Literair lezen confronteert leerlingen met een taal die anders is dan het functionele taalgebruik. Ze leren er hoe een auteur een eigen stijl hanteert, met woorden die niet rechttoe rechtaan zeggen wat er staat, maar die verhullen, suggereren of ironiseren

p. 44

3.3.2 *Leerlingen maken kennis met het literaire bedrijf*

Literair lezen confronteert leerlingen met de wereld van het boek, de poëzie, het theater.

Om in die wereld thuis te geraken, leren ze gebruik maken van informatiekanalen, zoals bibliotheek, kranten, tijdschriften, de media (radio en tv), internet en cd-rom. (ET aso/kso/tso 25)

LESONDERDEEL: LUISTEROEFENING

LEERPLAN

p.17

1.4.1 Mondelinge vaardigheden

1.4.1.1 Luisteren

Tekstsoorten

- op beoordelend niveau

2 De leerlingen kunnen via diverse media en multimediale informatiedragers luisteren naar de volgende tekstsoorten bestemd voor een onbekend publiek:

- *diverterende teksten*, zoals *praatprogramma's*;
- **informatieve teksten**, zoals *verslagen van feiten en ervaringen*;
- *persuasieve teksten*, zoals *standpunten en meningen in probleemoplossende discussies*;
- *activerende boodschappen*, zoals *reclameboodschappen*. (ET aso/kso/tso 2)

3 De leerlingen kunnen verschillende strategieën aanwenden om aan onbekende woorden betekenis toe te

kennen. Het gaat om het gebruiken van:

- **de context**;
- **de eigen voorkennis**;
- **de principes van woordvorming** (afleiding, samenstelling, kennis van vreemde talen);
- *het woordenboek*. (ET aso/kso/tso 3)

4 Bij de planning, uitvoering van en bij de reflectie over de luistertaken kunnen de leerlingen:

- **hun luisterdoel(en) bepalen**;
- *het (de) tekstdoel(en) vaststellen*;
- **hun voorkennis inzetten**;
- **onderwerp en hoofdgedachte identificeren**;
- **gericht informatie selecteren en ordenen**;
- *bijkomende informatie vragen*;
- *inhoudelijke en functionele relaties tussen tekstonderdelen vaststellen*;
- *de functie van bijgeleverde visuele informatie vaststellen (koppeling kijken)*;
- *het taalgebruik van de spreker inschatten*;
- *aandacht tonen voor het non-verbale gedrag van de gesprekspartner / spreker*.
(ET aso/kso/tso 4)

5 De leerlingen kunnen de geschikte luisterstrategieën toepassen naar gelang van hun luisterdoel(en), achtergrondkennis en tekstsoort (oriënterend, zoekend, globaal en intensief). (ET aso/kso/tso 5)

- **tijdens het luisteren voor zichzelf vragen formuleren en onthouden / noteren**;
- **bij het beluisteren van een tekst de structuur daarvan in haar grote lijnen herkennen**.

LEERSTOF ONDERDEEL: CREATIEF SCHRIJVEN

LEERPLAN

p.2

ALGEMENE VISIE

1 Concept

1.1 Competentieleren

Maar er is meer dan deze utilitaire benadering. Het vak Nederlands is bij uitstek ook geschikt voor een **persoonsvormende** invulling. In expressieve taaltaken geven we leerlingen kansen om te groeien in leren leven.

We leren hen bijvoorbeeld creatief schrijven of laten hen literaire teksten lezen die hun leesgrenzen verleggen.

De competenties die leerlingen hiervoor ontwikkelen, zijn even essentieel voor ons vak als de louter functionele vaardigheden en attitudes.

p. 23

In de inleiding stelden we dat het competentieren een functionele - zakelijke en een expressief - creatieve kantheeft. Bij de vier vaardigheden geven we leerlingen dan ook zowel zakelijk - functionele als creatief – expressieve opdrachten of teksten te lezen en beluisteren.

<...>

2 Het expressieve - creatieve spreken en schrijven houdt voor de intellectuele, emotionele, esthetische, sociale enz. vorming van de leerlingen niet te verwaarlozen ontplooiingskansen in. Daarom verdient het aanmoediging in elke studierichting.

Artikel in *Vonk* – december, 2010

José Vandekerckhove: 'Stijl: het kneusje van de verhaalanalyse op school'

-pleidooi voor heel wat opdrachten op 'productief niveau' (=creatief schrijven) om literaire competentie te verhogen.

LESONDERDEEL – EXPRESSIEF VOORLEZEN

LEERPLAN

Dit wordt niet echt vermeld in het leerplan; op p. 23 lezen we wel:

p. 23

In de inleiding stelden we dat het competentieren een functionele - zakelijke en een expressief - creatieve kantheeft. Bij de vier vaardigheden geven we leerlingen dan ook zowel zakelijk - functionele als creatief – expressieve opdrachten of teksten te lezen en beluisteren.

<...>

2 Het expressieve - creatieve spreken en schrijven houdt voor de intellectuele, emotionele, esthetische, sociale enz. vorming van de leerlingen niet te verwaarlozen ontplooiingskansen in. Daarom verdient het aanmoediging in elke studierichting.